

Motion om att stärka den civila beredskapen

Motion av Annika Elmlund (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Annika Elmlund (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige där hon föreslår att relevanta nämnder ska få i uppdrag att ta fram en plan för hur äldre personer i Stockholms stad kan göras delaktiga i stadens arbete med att stärka den civila beredskapen. I motionen föreslås även att relevanta nämnder ges i uppdrag att identifiera personer som är mellan 70–80 år och informera dem om möjligheten att engagera sig i arbetet att stärka den civila beredskapen till exempel genom kommunen, frivillorganisationer och pensionärsorganisationer.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, servicenämnden, äldrenämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Stockholms lottakår. Stockholms lottakår har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att motionärens förslag om att stärka den civila beredskapen ligger i linje med de uppdrag som stadens nämnder och bolagsstyrelser redan har. Vidare instämmer stadsledningskontoret med motionärens om att den civila beredskapen omfattar hela samhället och utgörs av den samlade motståndskraften vid krigsfara och krig.

Servicenämnden har i sak ingen expertis för att avgöra hur väl personer över 70 år lämpar sig för uppdrag inom totalförsvaret och kan följaktligen inte bedöma förslaget.

Äldrenämnden anser att äldreomsorgens beredskap i stort fortfarande kräver stort fokus, i synnerhet arbetet med att stärka de särskilda boendenas beredskap. I takt med att arbetet går vidare så kommer äldres hemberedskap och hemtjänstens roll att få ökat fokus.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser att ett arbete riktat till personer i åldern 70-80 år framförallt bör handla om att öka medvetenheten om vad en god hemberedskap innebär. Nämnden anser att det är viktigt att ett sådant arbete görs samordnat och likriktat inom staden och möjliggör att alla i målgruppen ges likvärdiga förutsättningar att ta del av informationen.

Skärholmens stadsdelsnämnd ser i nuläget ett behov av att prioritera det stadsövergripande sektorsarbetet och det (i samtliga förvaltningar och bolag) pågående arbetet med att förbereda förvaltningens organisation och verksamhet för de särskilda krav som gäller i en situation med höjd beredskap.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den civila beredskapen omfattar hela samhället och bygger på vår gemensamma motståndskraft vid kris eller krig. I Stockholms stad arbetar samtliga nämnder och bolagsstyrelser aktivt med att stärka denna beredskap och säkerställa att staden kan hantera olika typer av krissituationer. Under de senaste åren har stadens verksamheter utvecklat sin förmåga att både förebygga och hantera fredstida kriser samt att planera för höjd beredskap. Detta inkluderar risk- och sårbarhetsanalyser, krisledningsplanering, kontinuitetshandling, etablering av krigsorganisationer och obligatoriska årliga krisledningsövningar.

Vi i den rödgröna majoriteten anser att det är avgörande att utnyttja samhällets samlade resurser för att stärka det civila försvaret. Samverkan med civilsamhället är redan en central del av många nämnders uppdrag. Det som motionären föreslår ingår till stor del redan i de uppdrag som stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med.

Däremot ställer jag mig tveksam till förslaget att relevanta nämnder ska ta fram en plan för att göra äldre personer i Stockholms stad delaktiga i stadens arbete med att stärka den civila beredskapen. Vi vill självklart värna om alla medborgares möjligheter att bidra till stadens beredskap, men det är viktigt att respektera individens förutsättningar och förmåga.

För äldre som önskar engagera sig i den civila beredskapen finns redan omfattande möjligheter, exempelvis genom frivilliga försvarsorganisationer som Sveriges Lottakår, eller civila organisationer som Röda Korset och Civilförsvarsförbundet.

Den rödgröna majoriteten arbetar strategiskt för att stärka hela stadens beredskap. Ett viktigt inslag i detta arbete är att vi skärper kraven på privata utförare inom äldreomsorgen för att säkerställa att även de tar sitt ansvar vid extraordinära händelser och kriser. På så sätt skapar vi en robust och inkluderande beredskap för alla stadens invånare.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilaga

Motion om att stärka den civila beredskapen, dnr KS 2024/237-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Christofer Fjellner (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina lever vi i en osäker tid där det inte kan uteslutas att Sverige kan utsättas för ett väpnat angrepp. Den civila beredskapen omfattar hela samhället och handlar om förmågan att hantera krissituationer, krigsfara och yttersta krig. Just nu pågår en återuppbyggnad av beredskapen som kräver samarbete på alla nivåer. Syftet är att stärka Sveriges motståndskraft. Alla i Sverige mellan 16 och 70 år har en skyldighet att bidra om det skulle bli krig eller höjd beredskap. En grupp som dock inte omfattas, men som håller sig allt friskare är personer mellan 70 och 80 år: de så kallade yngre äldre. Den här gruppen utgör ungefär 10 procent av den totala befolkningen och är en stor utnyttjad resurs som kan göra en insats för att stärka beredskapen. Några exempel på vad de kan hjälpa till med är första hjälpen, hantera hjärtstartare, trösta, dela ut mat och vara behjälplig vid evakuering till tunnelbana och skyddsrum. Gruppen yngre äldre är en utnyttjad resurs som både kan och vill hjälpa till. Stockholm bör därför ta det första steget mot en förändring och inkludera även denna grupp för att ytterligare stärka den civila beredskapen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 15 januari 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner (M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige av Annika Elmlund (M) framförs det att relevanta nämnder föreslås ta fram en plan för hur äldre personer i Stockholms stad kan göras delaktiga i stadens arbete med att stärka den civila beredskapen. I motionen föreslås även att relevanta nämnder får i uppdrag att identifiera personer som är mellan 70–80 år och informera dem om möjligheten att engagera sig i arbetet att stärka den civila beredskapen till exempel genom kommunen, frivillorganisationer och pensionärsorganisationer.

I motionen påtalas att det i Sverige råder totalförsvarsplikt. Motionären beskriver att totalförsvarsplikten innebär att alla som bor här och är mellan 16 och 70 år kan kallas in för att hjälpa till på olika sätt vid krigsfara och krig.

Motionären framför att Sveriges befolkning blir allt äldre och håller sig allt friskare. Enligt motionären utgör 70 – 80 åriga individer ca 10 procent av befolkningen. I motionen framhålls att dessa bör ses som en stor resurs i det civila försvaret, och som både vill och kan vara med och göra en insats för att stärka motståndskraften i det civila försvaret. Vidare framhålls att den åldrande befolkningen bör ses som en resurs som känner sig inkluderad.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, servicenämnden, äldrenämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Stockholms lottakår. Stockholms lottakår har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktiges budget fastslår att ansvaret för att Stockholm är och upplevs som en trygg och säker stad sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Vidare framhålls att i ett läge med snabba förändringar och ett kraftigt försämrat och osäkert omvärldsläge behöver staden fortsatt utveckla förmågan att agera förebyggande och prioritera arbetet med en samordnad och hög krishanteringsförmåga samt förmåga till en stärkt civil beredskap.

I kommunfullmäktiges budget 2024 uppdras stadens samtliga nämnder och bostadsstyrelser att fortsätta öka beredskapsförmågan, exempelvis genom att analysera och hantera risker- och sårbarheter, krisledningsplanering, kontinuitetshantering, krigsorganisation samt årliga, obligatoriska krisledningsövningar.

Stadsledningskontoret vill framhålla att ett strategiskt säkerhetsarbete bedrivs hos stadens nämnder och bolagsstyrelser. Under de senaste åren har stadens samtliga

verksamheter utökad sin förmåga att förebygga och hantera fredstida krissituationer, samt planera för höjd beredskap.

Stadsledningskontoret vill påtala att totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Det civila försvaret omfattar hela samhället, och verksamheten bedrivs av många olika aktörer (statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och frivilligorganisationer). Kommunernas uppgifter och skyldigheter inför och vid höjd beredskap är bland annat reglerade i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och tillhörande förordning (2006:637). Kommuners och regioners grundläggande ansvar inför och under fredstida kriser och höjd beredskap utreds för närvarande (Fö 2023:02).

Stadsledningskontoret vill framhålla att totalförsvarsplikt gäller för att säkerställa tillgången till personal inom det civila och militära försvaret. En skyldighet att tjänstgöra för att försvara landet har funnits länge i Sverige. Det finns tre typer av totalförsvarsplikt; värnplikt (inom Försvarsmakten), civilplikt (inom verksamheter som regeringen beslutar om), allmän tjänsteplikt (inom verksamheter som måste fungera även vid krigsfara och krig). Den 1 juli 1995 trädde lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt i kraft. Totalförsvarsplikten innebär en skyldighet för varje svensk medborgare och för den utländske medborgare som är bosatt i Sverige att tjänstgöra inom totalförsvaret i den omfattning som hans eller hennes kroppskrafter och hälsotillstånd tillåter. Skyldighet gäller från det år när personen fyller 16 år till utgången av det år när personen fyller 70 år.

Stadsledningskontorets utgångspunkt är att samtliga anställda ska kvarstå i sin anställning eller fullföljer ett uppdrag, tjänstgör enligt avtal om frivillig tjänstgöring inom totalförsvaret, eller utför arbete som anvisas av den myndighet regeringen bestämmer. Det överensstämmer med utgångspunkten för personalförsörjningen av det civila försvaret, som är att de som till vardags är anställda eller uppdragstagare i verksamheter som är viktiga för totalförsvaret vid höjd beredskap fortsätter sin tjänstgöring under höjd beredskap, förutsatt att de inte är krigsplacerade i det militära försvaret. De flesta individer i dessa verksamheter kommer att fortsätta utföra de arbetsuppgifter som de utför i fredstid även under höjd beredskap.

Före den 1 juli 1995 säkerställdes totalförsvarets behov av personal genom bl.a. ett antal pliktlagar. I samband med att lag om totalförsvarsplikt (1994:1809) antogs höjdes pliktåldern från 65 år till 70 år. Det var flera remissinstanser som uttryckte en tveksamhet eller avstyrkte förslaget att höja åldern för tjänstgöringsskyldighet till 70 år.

Stadsledningskontoret anser att samhällets förmåga att på ett snabbt och effektivt sätt använda tillgängliga personalresurser eller omfördela personal till prioriterad verksamhet är avgörande för en fungerande personalförsörjning vid höjd beredskap. Hur personalbehoven inom det civila försvaret kan tryggas utreds för närvarande (Dir. 2023:116).

Stadsledningskontoret anser att det är av största vikt att dra nytta av samhällets samlade resurser för att stärka motståndskraften i det civila försvaret. Att samverka med civilsamhället är för många nämnder centralt. Även stadsledningskontoret har under föregående år och under året initierat ett närmare samarbete med ett urval av idéburna organisationer, frivilliga försvarsorganisationer och svenska kyrkan för att undersöka hur vi kan dra nytta av varandras resurser och förmågor i arbetet med att stärka den civila beredskapen. Det finns flera idéburna organisationer och trossamfund som attraherar medlemmar som inte längre omfattas av totalförsvarsplikten.

Stadsledningskontoret anser att motionärens förslag om att stärka den civila beredskapen ligger i linje med de uppdrag som stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser redan har. Vidare instämmer stadsledningskontoret med motionärens åsikt att den civila beredskapen omfattar hela samhället och utgörs av den samlade motståndskraften vid krigsfara och krig. Däremot ställer sig stadsledningskontoret tveksam till motionärens förslag om att relevanta nämnder ska uppdras att ta fram en plan för hur äldre personer i Stockholms stad kan göras delaktiga i stadens arbete med att stärka den civila beredskapen, samt att identifiera enskilda individer i åldern 70-80 år vilka inte heller omfattas av lag om totalförsvarsplikt (1994:1809).

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om att stärka den civila beredskapen av Annika Elmlund (M) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Serviceämnden

Serviceämnden beslutade vid sitt sammanträde den 1 oktober 2024 följande.

Serviceämnden beslutar att remissen besvaras med serviceförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation av Anette Hellström (M), se Reservationer m.m.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har i sak ingen expertis för att avgöra hur väl personer över 70 år lämpar sig för uppdrag inom totalförsvaret och kan följaktligen inte bedöma förslaget.

Men om en sådan plan tas fram kan Kontaktcenter vara en möjlig kanal i framtiden för att både informera samt lotsa frågor från äldre om denna möjlighet att vara delaktig i den civila beredskapen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2024 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen angående motion om att stärka den civila beredskapen och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Reservation av Hugo Laigar och Anette Hellström (båda M) och Margita Jacobsson (L), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen anser att motionen lyfter en viktig poäng gällande att äldre ska ges möjligheten att bidra till den civila beredskapen. Bland annat ser äldreförvaltningen ett behov av att den stora majoritet äldre som bor i ordinärt boende kan stärka sin hemberedskap, det vill säga ha möjlighet att klara sig själva vid en samhällsstörning eller vid ett läge av höjd beredskap. I en förlängning skulle detta kunna utvecklas till att man hjälper varandra i ett grannskapsområde.

Här görs redan vissa insatser från bland andra Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, men även från Stockholms stad i att informera om vad man ska ha hemma. Vartefter arbetet med att stärka äldreomsorgens beredskap utvecklats, har äldreförvaltningen uppmärksammat ett behov av att stärka beredskapen för just denna grupp, i synnerhet de som har insatser från äldreomsorgen genom hemtjänst.

Här ser äldreförvaltningen möjligheter att samverka med bland andra pensionärsorganisationer och stadens mötesplatser och träffpunkter för att informera och utbilda. Just idag finns inga konkreta planer för detta då huvudfokus har varit att arbeta med framförallt beredskapen inom särskilda boenden. Äldreförvaltningen instämmer i motionärens synpunkt om att gruppen yngre äldre är en särskilt lämplig målgrupp för sådana insatser.

Samtidigt vill äldreförvaltningen betona att resurserna just nu är begränsade för att genomföra en större informationssatsning. Äldreomsorgens beredskap i stort kräver fortfarande stort fokus, i synnerhet arbetet med att stärka de särskilda boendenas beredskap. I takt med att arbetet går vidare så kommer äldres hemberedskap och hemtjänstens roll att få ökat fokus.

Motionären pekar också på den stora möjlighet som finns att engagera sig, exempelvis i en frivillig försvarsorganisation som Sveriges Lottakår, eller en civil organisation, exempelvis Röda Korset eller Civilförsvarsförbundet.

Att informera om organisationer som äldre kan engagera sig i, ser äldreförvaltningen främst som ett uppdrag för respektive organisation även om den som informerar om hemberedskap med mera självklart ska ha kunskap om vilka möjligheter som finns.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (M), Göran Råsmar (C) och Linnea Sandström Lange (L), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Precis som motionären beskriver, gäller i Sverige totalförsvarsplikt.

Totalförsvarsplikten regleras i Lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt och omfattar alla som är stadigvarande boende i Sverige mellan 16 år och till och med det år personen fyller 70 år.

Totalförsvarsplikten delas in i tre områden:

- Värnplikt i Försvarsmakten.
- Civilplikt inom verksamheter som regeringen beslutar om.
- Allmän tjänsteplikt inom verksamheter som måste fungera även vid krigsfara eller krig.

Personer som inte omfattas av den lagreglerade totalförsvarsplikten utgör ändå en viktig del i Sveriges krisberedskap och civila försvar, framförallt genom att ha en bra hemberedskap. En bra utgångspunkt för hemberedskapen är broschyren från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ”Om krisen eller kriget kommer”. En bra hemberedskap innebär att kunna klara sig utan samhällets hjälp i åtminstone en vecka, vilket innebär att resten av samhället avlastas vid en eventuell kris.

Utöver den egna hemberedskapen så finns även frivilligorganisationer som kategoriseras som organiserade frivilliga och icke-organiserade frivilliga. Frivilliga försvarsorganisationer är en särskild grupp av 18 stycken ideella organisationer som organiserar, utbildar och övar sina medlemmar för att bidra med viktiga kompetenser och personalförstärkning vid kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Genom alla frivilligorganisationer möjliggörs ett samordnat stöd.

Möjligheten att ansluta sig till en frivilligorganisation finns redan idag, för den som har möjlighet och är intresserad av att särskilt bidra till Sveriges beredskap.

Vad gäller motionärens förslag om att ta fram en plan för hur äldre personer i Stockholms stad kan göras delaktiga i stadens arbete med att stärka den civila beredskapen, ser förvaltningen att det framförallt bör handla om att öka medvetenheten om vad en god hemberedskap innebär. Förvaltningen anser att det är viktigt att ett sådant arbete görs samordnat och likriktat inom staden, och möjliggör att alla i målgruppen ges likvärdiga förutsättningar att ta del av informationen.

Förvaltningen ser därför att ett sådant uppdrag med fördel skulle kunna samordnas av en central förvaltning inom staden, till exempel äldreförvaltningen. Förvaltningen ser även möjligheter i att staden på central nivå samordnar frivilligorganisationer i större utsträckning än idag, för att därigenom öka de äldres möjligheter till engagemang och delaktighet.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Precis som motionären lyfter består det civila försvaret av myndigheter, regioner, kommuner, företag, organisationer och också privatpersoner som tillsammans stärker landets motståndskraft vid höjd beredskap (krigsfara eller krig). Alla har ett ansvar att försvara Sverige och bidra efter sin förmåga och förvaltningen instämmer i vikten av att se gruppen ”yngre äldre” som en viktig resurs i det civila försvaret och att skapa förutsättningar för att kunna tillvarata denna inom ramen för landets totalförsvaret. Totalförsvaret består av det militära försvaret och det civila försvaret och är den verksamhet som behövs i händelse av krig. I händelse av krig ska endast totalförsvarsviktig samhällsverksamhet bedrivas.

Som också lyfts i motionen pågår nu ett arbete, på samtliga nivåer i samhället, med att återuppbygga det civila försvaret och stärka den civila beredskapen. Så även i Stockholms stad, inte minst inom ramen för stadens nya sektorsorganisation för civil beredskap. Därtill pågår en rad kartläggningar och utredningar som kommer eller kan komma att påverka arbetet - även detta på olika nivåer i samhället, och också inom stadens sektorsorganisation. Detta innebär att såväl resultatmål som förutsättningar för arbetet i delar definieras och utvecklas samtidigt som arbetet genomförs.

Givet arbetets villkor, omfattning och angelägenhet ser förvaltningen ett behov av tydliga prioriteringar liksom samordning utifrån ett helhetsperspektiv.

Förvaltningen ser i nuläget ett behov av att prioritera det stadsövergripande sektorsarbetet och det (i samtliga förvaltningar och bolag) pågående arbetet med att förbereda förvaltningens organisation och verksamhet för de särskilda krav som gäller i en situation med höjd beredskap; att fortsätta bygga den krigsorganisation

som gör att förvaltningen även under svåra förhållanden kan upprätthålla totalförsvarsviktig verksamhet. Inom ramen för detta identifieras dels hur ordinarie verksamhet som är totalförsvarsviktig ska bedrivas i höjd beredskap, dels vilka ytterligare uppgifter som följer eller kan komma att följa med tillkommande lagstiftning och hur de ska genomföras. Vidare identifierar förvaltningen kritiska beroenden och kontinuitetsplanerar för den totalförsvarsviktiga verksamheten. I arbetet ingår att bedöma hur resursbehoven ser ut, däribland de personella, och utifrån det uppdatera framtagna bemanningsplanering som bygger på allmän tjänsteplikt.

Detta arbete lägger grunden för förvaltningens civila beredskap och kommer i förlängningen skapa förutsättningar för att kunna ta emot (och ge) olika slags stöd, både i form av personella resurser och andra resurser. Exempelvis genom att ge en tydligare bild av förvaltningens personella resursbehov, både avseende omfattning och typ av kompetenser som behövs. På motsvarande sätt lägger detta arbete, tillsammans med det arbete som bedrivs i sektorsorganisationen, grunden för stadens civila beredskap.

Givet tidigare nämnda förutsättningar anser förvaltningen också att det är viktigt att i detta skede fokusera på kärn- och lagstadgade uppdrag. Inte minst för att undvika dubbelarbete och risken att liknande initiativ tas parallellt och att vi utformar ett totalförsvär som bygger på att samma resurser förväntas bidra på olika håll samtidigt.

Reservationer m.m.

Servicenämnden

Reservation av Anette Hellström (M)

Vice ordförande Anette Hellström m.fl. (M) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande:

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra:

Sverige har sedan en lång tid tillbaka uppfattats om ett av världens fredligaste länder. Detta beror till stor del på att våra politiker efter andra världskriget varit engagerad i olika medlingsförsök men också att Sverige inte varit i krig på över 200 år. Sedan Rysslands invasion av Ukraina har läget förändrats och vi lever just nu i en säkerhetspolitisksvår tid där det inte kan uteslutas att Sverige kan utsättas för ett väpnat angrepp.

Den civila beredskapen omfattar hela samhället och handlar om förmågan att hantera krissituationer, krigsfara och yttersta krig. Just nu pågår en återuppbyggnad som kräver samarbete på alla nivåer. Syftet är att stärka Sveriges motståndskraft.

Alla i Sverige mellan 16 och 70 år har skyldighet att bidra om det skulle bli krig eller höjd beredskap. En grupp som inte omfattas men som håller sig allt friskare är personer mellan 70 och 80 år; de yngre äldre. Den här gruppen utgör idag 10% av den totala befolkningen och är en stor outnyttjad resurs som kan göra en insats för att stärka försvaret. Några exempel på vad de kan hjälpa till med är att vara första hjälpen, hantera hjärtstartare, trösta, dela ut mat och vid evakuering till tunnelbana och skyddsrum.

Gruppen yngre äldre är en outnyttjad resurs som både kan och vill hjälpa till. Stockholm bör därför ta det första steget mot en förändring och inkludera även denna grupp för att ytterligare stärka den civila beredskapen.

Äldrenämnden

Reservation av Hugo Laigar m.fl.(M) och Margita Jacobsson (L)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra:

Sverige har sedan en lång tid tillbaka uppfattats om ett av världens fredligaste länder. Detta beror till stor del på att våra politiker efter andra världskriget varit engagerad i olika medlingsförsök men också att Sverige inte varit i krig på över 200 år. Sedan Rysslands invasion av Ukraina har läget förändrats och vi lever just nu i en

säkerhetspolitisksvår tid där det inte kan uteslutas att Sverige kan utsättas för ett väpnat angrepp.

Den civila beredskapen omfattar hela samhället och handlar om förmågan att hantera krissituationer, krigsfara och yttersta krig. Just nu pågår en återuppbyggnad som kräver samarbete på alla nivåer. Syftet är att stärka Sveriges motståndskraft.

Alla i Sverige mellan 16 och 70 år har skyldighet att bidra om det skulle bli krig eller höjd beredskap. En grupp som inte omfattas men som håller sig allt friskare är personer mellan 70 och 80 år; de yngre äldre. Den här gruppen utgör idag 10% av den totala befolkningen och är en stor outnyttjad resurs som kan göra en insats för att stärka försvaret. Några exempel på vad de kan hjälpa till med är att vara första hjälpen, hantera hjärtstartare, trösta, dela ut mat och vara behjälplig vid evakuering till tunnelbana och skyddsrum.

Gruppen yngre äldre är en outnyttjad resurs som både kan och vill hjälpa till. Stockholm bör därför ta det första steget mot en förändring och inkludera även denna grupp för att ytterligare stärka den civila beredskapen.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (M), Göran Råsmar (C) och Linnea Sandström Lange (L)

1. Att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att nämnden i sitt remissvar bifaller motionen.
3. Att därutöver anföra följande:

Frågan om civil beredskap för äldre har tidigare varit uppe i Östermalms SDN våren 2023, med stöd från en av pensionärsorganisationerna. Kriget i Ukraina var i gång och samhället hade vaknat upp till en ny verklighet. Förutom ett eventuellt krigshot, ökat antal cyberhot och ökad risk för naturkatastrofer gjorde att det var många som förstod att Sverige behövde väsentligt förbättra vår beredskap såväl militärt som civilt.

I dagsläget omfattas alla 16–70-åringar av civilförsvarsplikten, men inte de över 70. Med tanke på att många som hunnit gå i pension fortfarande sitter på en enorm kompetens inom områden som är nödvändiga vid krig eller katastrof bör även de 70+-åringar som kan och vill omfattas av civilförsvarsplikten.

Många kan och vill engagera sig i samhället på olika sätt. Hemberedskapen är givetvis viktig, men vi anser att det är synd att inte ta tillvara den kompetens som givetvis finns kvar hos de som nått 70-års ålder.

Samhället lägger för närvarande mycket resurser på totalförsvaret, och Stockholms stad bör följa efter.

Vi föreslår ett möte för att etablera samarbete med exempelvis Frivilliga Resursgruppen. FRG är en samarbetsorganisation mellan kommun och frivilliga försvarsorganisationer med stöd från MSB Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att utreda hur dagens 70+are kan aktiveras vid kriser.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra:

Sverige har sedan en lång tid tillbaka uppfattats om ett av världens fredligaste länder.

Detta beror till stor del på att våra politiker efter andra världskriget varit engagerad i olika medlingsförsök men också att Sverige inte varit i krig på över 200 år. Sedan Rysslands invasion av Ukraina har läget förändrats och vi lever just nu i en säkerhetspolitisksvår tid där det inte kan uteslutas att Sverige kan utsättas för ett väpnat angrepp.

Den civila beredskapen omfattar hela samhället och handlar om förmågan att hantera krissituationer, krigsfara och yttersta krig. Just nu pågår en återuppbyggnad som kräver samarbete på alla nivåer. Syftet är att stärka Sveriges motståndskraft.

Alla i Sverige mellan 16 och 70 år har skyldighet att bidra om det skulle bli krig eller höjd beredskap. En grupp som inte omfattas men som håller sig allt friskare är personer mellan 70 och 80 år; de yngre äldre. Den här gruppen utgör idag 10% av den totala befolkningen och är en stor outnyttjad resurs som kan göra en insats för att stärka försvaret. Några exempel på vad de kan hjälpa till med är att vara första hjälpen, hantera hjärtstartare, trösta, dela ut mat och vid evakuering till tunnelbana och skyddsrum.

Gruppen yngre äldre är en outnyttjad resurs som både kan och vill hjälpa till.

Stockholm bör därför ta det första steget mot en förändring och inkludera även denna grupp för att ytterligare stärka den civila beredskapen.